

Hodnocení vlivu struktury krajiny na disperzi rysa ostrovida v Pošumaví

Abstrakt: Velké šelmy představují tradiční skupinu bioindikačních druhů, jejichž přítomnost vypovídá o stavu prostředí i krajiny. S postupným návratem těchto živočichů do kulturní krajiny střední Evropy zároveň stoupají požadavky na bližší poznání jejich prostorových nároků a habitatových preferencí. Rys ostrovid (*Lynx lynx*) patří od 70. let 20. století opět mezi lesní druhy šumavské fauny. Za bezmála 40 let se populace šelmy rozšířila ze Šumavy a Bavorského lesa i do lesnatých celků Českého lesa, Smrčín a Novohradských hor po obou stranách státní hranice. Nicméně současný stav, ať už stabilní početnost jedinců, či genetická variabilita, ohrožuje celá řada faktorů. Dlouhodobá životaschopnost populace šelmy je negativně ovlivňována nejen úbytkem vhodných biotopů, ale i postupující fragmentací krajiny. Částečné řešení zmírnění dopadu aktuálních trendů krajinných změn představují migrační koridory. Ty by mohly zajistit přísun nových jedinců do malých, k extinkci náchylných populací a zároveň by se podílely na posílení celkové fitness populace. Práce řeší tři hlavní cíle: 1) zhodnocení fragmentace a konektivity krajiny širší oblasti Šumavy a návazných lesnatých celků nadhledem k možnostem šíření rysa ostrovida, 2) příprava modelu migračních koridorů a 3) vyhodnocení ročního monitoringu rysa ostrovida v lokalitě Na Skalce. Pomocí analýzy ekologické niky druhu (ENFA) a nástrojů modelujících migrační koridory (Corridor Designer) bylo identifikováno 24 oblastí s velmi kvalitním habitatem, avšak jen 18 z nich je v současnosti šelmou využíváno. Migrace rysa mezi těmito oblastmi je znemožněna nakumulovanými plošnými i liniovými migračními bariérami. Jako nejproblematičtější místa byly určeny dálnice D5, která přetíná koridory ve čtyřech místech a rychlostní silnice R6 a R4. Dalšími možnými kritickými místy pro migraci šelmy byla zvolena i křížení koridorů se silnicemi I/3, I/20, I/34, a I/39. Výsledná konektivita každého koridoru byla posouzena na základě komplexní analýzy, do které vstupovaly hodnoty – délka koridoru, průměrná šířka koridoru, habitat, lesnatost, „meziplošková“ vzdálenost a dopravní komunikace. Do analýzy bylo zahrnuto 34 potenciálních migračních koridorů a 7 z nich bylo identifikováno jako méně průchozí.

Klíčová slova: rys ostrovid, fragmentace krajiny, analýza ENFA, modelování koridorů, fotomonitoring